

Les quatre nobles vérités

De Ceylan au Japon, répartis sur les immenses étendues du continent asiatique, vivent approximativement 500 millions d'hommes confessant la religion bouddhiste. Cette doctrine constitue un des plus beaux et des plus nobles monuments de la pensée humaine. Elle ne se base guère sur le surnaturel, mais elle enseigne un système de comportements humains d'une rigoureuse logique.

Les bases de cette doctrine sont dues à Siddharta Gautama, dit le Bouddha (ou le Sage), fils d'un roi hindou, né en 563 avant J.-C. Tout fait croire que, dans l'Inde de ce temps, souffrance et pauvreté étaient le lot du grand nombre. Sans doute le jeune prince s'est-il demandé quel était le sens de la vie dans ces conditions. A l'âge de 29 ans, il quitta sa femme et son enfant pour commencer une vie de mendiant. Il se rasa la tête, revêtit la robe des moines et renonça à tout bien matériel. Il passa six années à réfléchir et à méditer. Puis il s'installa sous un figuier pour y trouver l'illumination. Il y parvint sept fois sept jours. Alors il commença ses prédications qui, pendant près d'un demi-siècle, le conduisirent dans toutes les contrées de l'Inde du nord.

Certains points de la doctrine du Bouddha peuvent sembler étranges aux esprits occidentaux. Il enseigne, par exemple, que le monde est composé de nombreux éléments non seulement physiques, mais aussi spirituels et abstraits, et que tous ces éléments se combinent, qu'ils naissent et disparaissent continuellement. Ces éléments peuvent être des lois, des devoirs, des dogmes, le sommeil, la faim, la tristesse, le toucher, la volonté, et bien d'autres. La religion

du Bouddha enseigne également qu'une âme peut renaître dans le corps d'un nouveau-né. Un individu peut donc traverser plusieurs fois le cercle de la naissance, de la mort et de la renaissance. Le pécheur renaît dans une condition inférieure, le sage dans une condition meilleure.

Le thème central de cette doctrine de douceur se trouve condensé dans les « quatre nobles vérités » :

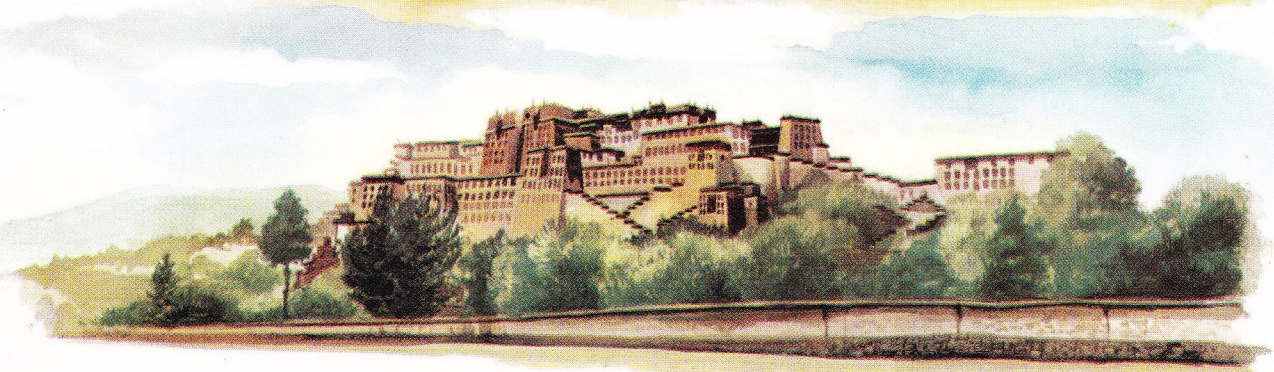
- toute vie est souffrance;
- la souffrance naît des désirs et de l'attachement à soi-même;
- elle cesse quand le moi ne compte plus et se perd dans le Grand Tout;
- cet état parfait, ou *nirvâna*, s'acquiert par la méditation et la maîtrise de soi-même.

Le bouddhisme est fermement établi aujourd'hui au Cambodge, au Laos et au Viet-nam; en Thaïlande et en Birmanie; à Ceylan; au Népal, au Bhoutan et au Tibet; en Chine et en Mongolie; en Corée et au Japon. Des minorités existent en Malaisie, en Indonésie et même en U.R.S.S. En Inde, on ne compte plus à l'heure actuelle que 200.000 adeptes du bouddhisme, car il a été éliminé par la religion traditionnelle : l'hindouisme.

Les reliques du Bouddha sont conservées en Asie dans des sanctuaires appelés pagodes. Dans les pays où est pratiqué le bouddhisme vivent des moines ne possédant que leur robe couleur safran, une aiguille, un chapelet de corail, une fleur de lotus et une écuelle de mendiant; ils vivent dans la méditation, à l'exemple du Bouddha.

Une statue du Bouddha et quatre temples bouddhistes. En haut, à gauche : au Japon; à droite : à Java. En bas, à gauche : en Thaïlande; à droite : en Inde.

La partie inférieure de l'illustration montre le fameux monastère bouddhiste de Lhassa, au Tibet.

DE VIER EDELE WAARHEDEN

Onder de Joodse families die in 586 vóór Christus door de Babyloniërs werden weggesleept, bevonden zich ongetwijfeld veel jonge kinderen. Toen deze kinderen volwassen werden, kon ver naar het oosten het zaad voor een andere grote godsdienst worden gezaaid. In 563 werd Siddharta Gautama, de stichter van het boeddhisme, in Noord-Indië geboren.

De vader van Siddharta Gautama, de latere Boeddha, was koning van een Hindoe-volksstam. Naar het schijnt bleef Siddharta Gautama als jongeling en als jonggehuwde ook trouw aan het hindoeïsme. In het Indië van zijn tijd moet hij zeker heel wat ongeluk en armoede om zich heen hebben gezien. Zeker heeft hij veel nagedacht over de vraag, welke waarde het leven kon hebben, als dat zulk lijden meebracht.

Op negenentwintigjarige leeftijd verliet hij vrouw en kind en begon een heel nieuw bestaan. Hij schoor zijn hoofd kaal, trok het saffraangele monnikskleed aan en leefde als zwervend bedelaar. Materiële behoeften kende hij niet. Op een keer zat hij - althans naar de overlevering verhaalt - onder een boom, de Heilige Boom van Boeddha, en mediteerde gedurende zevenmaal zeven dagen over de betekenis en het doel van het leven. Aan het einde van zijn overpeinzingen begon hij met een grote prediktocht, die meer dan veertig jaar duurde en hem door alle delen van Noord-Indië voerde, terwijl hij vele volgelingen voor zich won.

Naar Westelijke maatstaven schijnen verschillende geloofspunten die door Siddharta Gautama (of: Boeddha = de Verlichte, zoals hij wordt genoemd) werden onderwezen, zeer vreemd. Zo leerde hij bijvoorbeeld, dat de wereld uit vele, niet slechts fysieke maar ook geestelijke en abstracte elementen bestaat en dat deze elementen op een oneindig aantal manieren in een steeds veranderende wereld voortdurend nieuwe combinaties vormen. Wetten, plichten, dogma's, slaap, honger en ziekte, methode en wil, deze en vele andere elementen komen in de boeddhistische leer voor. Verder onderwees Boeddha, dat de menselijke ziel bij het overlijden in het lichaam van een pasgeboren schepsel overgaat.

Zo kan een individu de kringloop van geboorte, leven en dood vele keren doormaken, waarbij het wangedrag uit het ene leven in het volgende wordt gestraft en de deugd op dezelfde wijze wordt beloond.

Het centrale thema van de zachtmoedige boeddhistische leer is niet moeilijk te begrijpen. Het boeddhisme oefent in de moderne tijden een diepgaande invloed uit op het leven van 500 miljoen Aziaten. Het centrale thema bestaat uit de zogenaamde Vier Edele Waarheden: dat het leven in hoge mate uit lijden bestaat; dat dit lijden zijn oorsprong vindt in de begeerte en het egoïsme; dat het lijden slechts overwonnen kan worden door de uitschakeling van het eigen Ik, dat in de Grote Zelfstandigheid moet worden opgenomen; en dat deze benijdenswaardige geestestoestand, de Nirwana-toestand, slechts kan worden bereikt door degene die een rechtvaardig leven van beschouwingen en zelftucht leidt.

Het boeddhisme, dat het kastestelsel verwierp, heerste niet lang in Indië, hoewel het tijdens de regering van koning Asoka buitengewoon belangrijk was. Boeddhistische predikers verspreidden de nieuwe godsdienst spoedig over andere Aziatische gebieden. Ook tegenwoordig heeft het boeddhisme nog vaste voet in Indochina, Thailand, China, Java, Korea, Mongolië, Japan, Tibet en Nepal. Men zou zich vergissen als men meende, dat het de enige godsdienst is, die in al deze landen wordt beleden. Maar in elk van deze landen speelt het boeddhisme toch een zeer vooraanstaande rol. Net als het christendom wordt het boeddhisme niet overal op precies dezelfde manier onderwezen of toegepast. Maar de vele sekten aanvaarden nog altijd de Vier Edele Waarheden en deze brengen aan vele uiteenlopende volkeren het besef van broederschap en eenheid.

In tempels en pagoden, die op vele plaatsen in Azië verzezen, bewaart men relikwieën van Boeddha. En waar het boeddhisme ook wordt beleden, overal vindt men monniken die, evenals Boeddha, een mediterend bestaan leiden: hun bezittingen zijn een eenvoudig geel kleed, een naald, een rozenkrans uit kralen, een lotusbloem en een bedelschaal.

Een standbeeld van Boeddha en vier boeddhistische tempels. De tempel in de linkerbovenhoek staat in Japan, die in de rechterbovenhoek op Java; de volgende twee vindt men in Thailand (links) en Indië (rechts). Onderaan ziet men het beroemde boeddhistische klooster te Lhasa, Tibet.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.